
THE COMPARATIVE ANALYSIS OF CHOSEN SMALL TOWNS OF METROPOLITAN AND PERIPHERAL COUNTRYSIDE IN SOUTH MORAVIAN REGION - INITIAL ANALYSIS

Knížková T., Pákozdiová M.

Department of Applied and Landscape Ecology, Faculty of Agronomy, Mendel University in Brno, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Czech Republic

E-mail: xkniezko@node.mendelu.cz, lMary1@seznam.cz

ABSTRACT

The aim of this paper was to analyze and compare, according to chosen parameters, if there are any differences between the peripheral and metropolitan countryside type of South Moravian Region. For the comparison two exemplary small towns representing the peripheral area (Mikulov a Velké Opatovice) and two exemplary small towns (Kuřim a Rajhrad) representing the metropolitan region were chosen. The main presumption of this choice was the number of population, their proper, opposite location in the Region and the typical representativeness of the given countryside types based on typology of small towns according to Vaishar (2008). Five parameters were chosen: Land-use, nature conservation, unemployment and job opportunities, civic amenities and traffic connection. Small towns were compared using these criteria. The information was gained from relevant literary sources and spatial plans. A field survey of the cadastral territories of studied small towns was carried out, where the photo-documentation was provided.

For comparison, small towns the peripheral and metropolitan countryside of South Moravian region, Brno is the most important parameter of size and distance from the regional city of Brno. In terms of comparing peripheral small towns is the most important position in the region.

It should be noted that the comparison sample, only two small towns as the representatives of selected types of rural South Moravian Region can not formulate a generally valid conclusions, which should apply to a particular type of countryside. For the formulation of generally valid conclusions about similarities and differences in land use small rural towns monitored types would be appropriate to carry out follow-up analysis of other small towns of rural types, the best comparison set of the small towns of the metropolitan and rural peripheral type.

Key words: small towns, peripheral and metropolitan countryside, South Moravian Region

Acknowledgement: This paper was written as a part of project "Small towns - engines of rural development of the South Moravian Countryside "under the grant project from the Internal Grant Agency of the Faculty of Agronomy, Mendel University in Brno, number TP4/2011.

ÚVOD

Podle dosavadních poznatků existují tři základní typy Jihomoravského venkova, které bychom mohli charakterizovat jako suburbanizovaný, metropolitní venkov, mezilehlý relativně dobře dostupný, prostupný venkov a periferní venkov. Příspěvek řeší metropolitní a periferní venkov. Metropolitní typ venkova zde reprezentují malá města Kuřim a Rajhrad. Malá města Mikulov a Velké Opatovice jsou představiteli periferního typu venkova. Co se týče začlenění malých měst do určitého typu, v jednotlivých případech může existovat řada výjimek a přechodných typů (Vaishar, 2008).

Město Mikulov se nachází v Jihomoravském kraji, v okrese Břeclav, 50 km jihovýchodně od města Brna. Město Kuřim najdeme v okrese Brno-venkov, cca 15 km severozápadně od města Brna. V tom stejném okrese se nachází rovněž město Rajhrad, vzdálené asi 13 km od metropole. Velké Opatovice leží v okrese Blansko a jsou vzdálené cca 57 km od krajského města.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Obr. 1 Lokalizace vybraných malých měst Mikulov, Velké Opatovice, Kuřim a Rajhrad (Zdroj: www.czso.cz)

Tab. 1 Vybraná malá města Jihomoravského kraje (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

Název města	Počet obyvatel (k 1. 1. 2010)	Výměra k. ú. (ha) (k 31. 12. 2010)
Velké Opatovice	4 046	2 593
Rajhrad	3 126	948
Mikulov	7 450	4 532
Kuřim	10 773	1 737

MATERIÁL A METODIKA

V experimentu bylo použito metody regionální geografie a srovnávací analýzy vybraných parametrů studovaného území. Hlavní snahou bylo analyzovat rozdíly a podobnosti mezi malými městy v periferním a metropolitním typu venkova Jihomoravského kraje a jejich srovnání. Byly vybrány dvě vzorové malé města reprezentující periferní oblasti Jihomoravského kraje a dvě vzorové malé města reprezentující metropolitní region. Hlavním předpokladem volby byl počet obyvatel, jejich vhodné, protilehlé umístění v kraji a typické reprezentativnosti daných typů venkova na základě typologie malých měst dle Vaishara (2008). Bylo vybráno pět parametrů: využití území, přírodní podmínky, nezaměstnanost a pracovní příležitost, občanská vybavenost a dopravní spojení, podle kterých byly tato města srovnávány. Parametry byly zvoleny tak, aby výsledná zjištění co nejlépe charakterizovaly buď rozdílnost, nebo podobnost vybraných území. Došlo k prostudování příslušných literárních zdrojů a provedení terénního průzkumu katastrálních území měst Mikulov, Velké Opatovice, Kuřim a Rajhrad. Během tohoto průzkumu byla pořizována také příslušná fotodokumentace. Významnými dokumenty, poskytujícími řadu důležitých informací byly také Územní plány jednotlivých měst, které však nebyly dohledatelné u všech vybraných území. Na základě zjištěných informací pak došlo k porovnání všech tří měst a vyvození patřičných závěrů.

VÝSLEDKY A DISKUZE

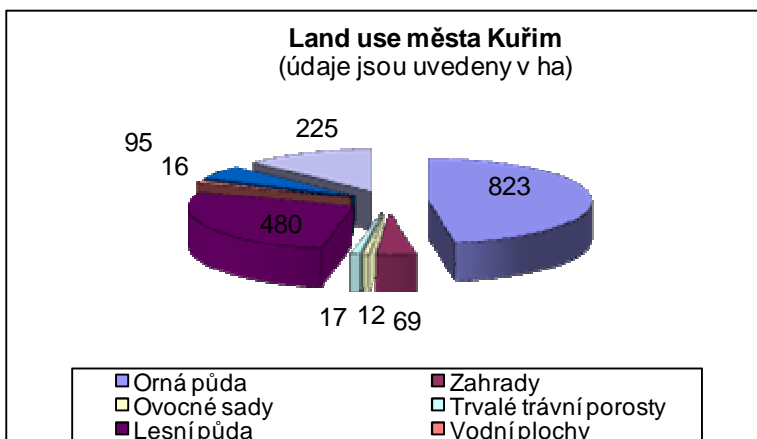
Využití území

Využití území sledovaných malých měst, což lze říci i obecně, je odvislé od přírodních podmínek daného území, od jejího funkčního napojení na okolí, vzdálenosti od většího města, od historického vývoje a dalších faktorů. Srovnání využití území vybraných měst metropolitního a periferního venkova ukazuje tabulka 2.

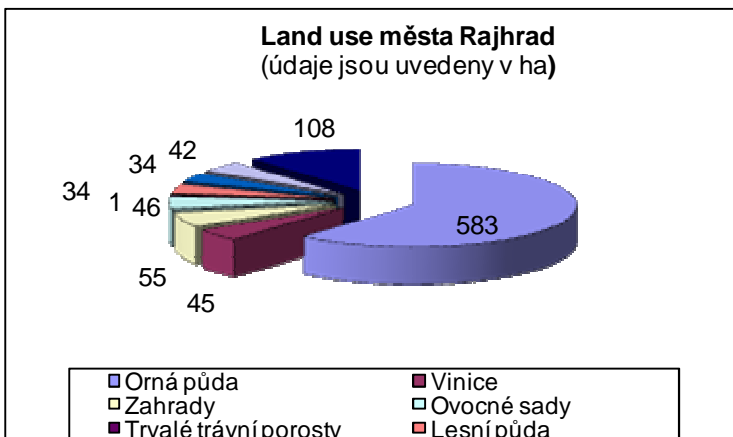
Pro lepší ilustraci byla struktura pozemků jednotlivých měst zobrazena v následujících grafech.

Tab. 2 Srovnání využití území (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

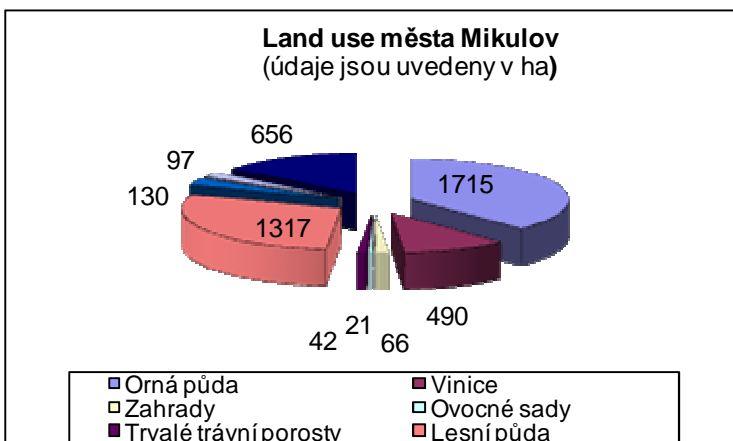
Název plochy	Zastoupení plochy v území v ha			
	Kuřim	Rajhrad	Mikulov	Velké Opatovice
Orná půda	823	583	1715	1 391
Vinice	-	45	490	-
Lesní půda	480	34	1317	12
Zahrady	69	55	66	58
Ovocné sady	12	46	21	6
Trvalé travní porosty	17	1	42	238
Vodní plochy	16	34	130	12
Zastavěné plochy	95	42	97	48
Ostatní plochy	225	108	656	208
Celková výměra (ha)	1 737,33	947,50	4 532,00	2 593,00

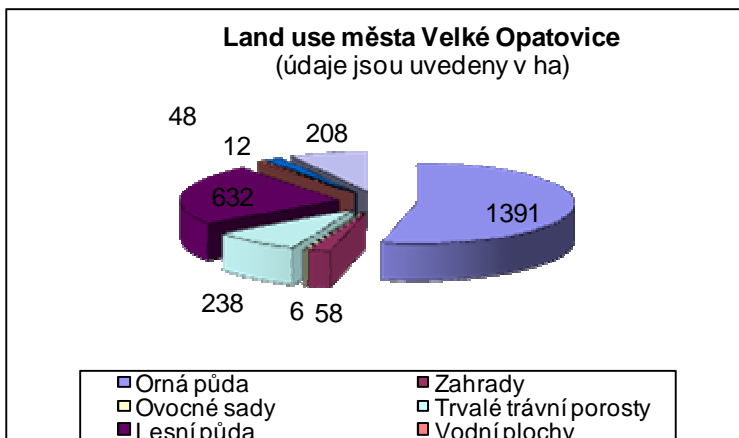
Graf 1 Land use města Kuřim (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

Graf 2 Land use města Rajhrad (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

Graf 3 Land use města Mikulov (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

Graf 4 Land use města Velké Opatovice (Zdroj: ČSÚ, vlastní úpravy)

Všechny údaje popisující využití území (rozdělení pozemků) v katastrálních územích jsou k 31. 12. 2010.

Ochrana přírody

Obecně determinují ochranu přírody přírodní podmínky a přítomnost nebo absence přírodních prvků. Dále záleží na rozloze, využití území a jeho členitosti. Rovněž ji podmiňují historické a jiné, navenek se neprojevující, souvislosti.

Příspěvek se zaměřil na sledování těchto chráněných fenoménů: přírodní parky v rámci obecní ochrany přírody; zvláště chráněná území maloplošná a velkoplošná, území navržená a chráněná v ochranném režimu NATURA 2000 a prezence nebo absence památných stromů, ve studovaných katastrálních územích.

V k. ú města Kuřimi se nachází 3 maloplošně zvláště chráněná území (viz tabulka 3). Lokalita Zlobice je navržena na zařazení do celoevropské sítě chráněných ploch Natura 2000. Nenajdeme zde žádné památné stromy.

Tab. 3 Maloplošně chráněná území v k. ú. města Kuřim (Zdroj: Strategický plán rozvoje města Kuřimi (2006) a Seznam chráněných území na stránkách ATUR ČR (Asociace turistických regionů České republiky)

Zvláště chráněné území	Katastrální území	Rozloha (ha)
Přírodní památka Zlobice	Malhostovice, Kuřim	53,00
Přírodní památka Šiberná	Kuřim	16,40
Přírodní rezervace Holé vrchy	Kuřim, Lelekovice	11,82

V k. ú. Rajhrad se nenachází žádné zvláště chráněné území, žádný přírodní park, ani žádné „naturové“ území. Nejbližší chráněné území leží v k. ú. obce Syrovice, sousedící západně s Rajhradem. Jedná se o evropsky významnou lokalitu s názvem Bezourek. Nacházejí se zde 4 památné stromy: dub letní (1) a topol bílý (3). Stromy rostou na území významného krajinného prvku Rajhradská bažantnice (Mackovčín, 2007).

Mikulov se nachází v přírodním parku Novohradské hory. 81 % území k. ú. města se nachází v CHKO Pálava. V Mikulově najdeme 6 maloplošných zvláště chráněných území, které uvádí podrobněji tabulka 4. V rámci soustavy NATURA 2000 byla v k. ú. města vyhlášena evropsky významná lokalita Horní Malše a ptačí oblast Novohradské hory. Dále je zde významná také Biosférická rezervace programu Man and Biosphere s názvem Dolní Morava.

Tab. 4 Maloplošně chráněná území v Mikulově (Zdroj: Mapový server AOPK a Seznam chráněných území na stránkách ATUR ČR (Asociace turistických regionů České republiky))

Zvláště chráněné území	Katastrální území	Rozloha (ha, a)
Přírodní rezervace Turolď	Mikulov	42,50 a
Přírodní rezervace Svatý kopeček	Mikulov	37,23 ha
Přírodní rezervace Šibeničník	Mikulov	37,10 ha
Přírodní památka Růžový kopec	Mikulov	4,03 ha
Přírodní památka Kienberk	Mikulov	6,39 ha
Přírodní památka Úval Dolní Přibrání	Mikulov, Dolní Přibrání	29,00 ha

V k. ú. Velké Opatovice se nenachází žádné zvláště chráněné území, žádný přírodní park, ani žádné „naturové“ území. Nachází se tady jeden památný strom, a to Lípa velkolistá v zámeckém parku (Mackovčín, 2007).

Nezaměstnanost a pracovní příležitosti

Míra nezaměstnanosti se výrazně liší v oblastech metropolitního a periferního venkova. Zatímco v malých městech periferních oblastí se tato hodnota pohybuje podle největších údajů ze srpna roku 2011 kolem 10%, v malých městech periférie je to pouze kolem 7%. Hlavním důvodem je především vzdálenost vybraných lokalit od hlavního centra Jihomoravského kraje - Brna, které poskytuje pracovní místa značné části obyvatel celého regionu. Pro mnohé práceschopné obyvatelé periferního venkova je tako dojezdová vzdálenost příliš náročná, jak z důvodů časových podmínek, tak i z hlediska financí (vyšší náklady na dopravu) a zhoršené dopravy (nevyhovující jízdná řády, nedostačující frekvence spojů).

Tab. 5 Nezaměstnanost ve vybraných městech v srpnu 2011 (Zdroj: portal.mpsv.cz)

Název města	Míra zaměstnanosti (%)	Volná místa
Rajhrad	7,2	8
Kuřim	7,9	49
Velké Opatovice	10,4	7
Mikulov	11,5	15

Občanská vybavenost

Pod pojem občanská vybavenost spadají budovy, které primárně slouží k prospěchu společnosti. Stavby občanské vybavenosti lze rozdělit dle jejich využití na:

- stavby pro výchovu a vzdělání - školy, školky, jídelny
- stavby cestovního ruchu a veřejného stravování - penziony, hotely, ubytovny, restaurace
- stavby pro obchod a služby - obchodní centra, prodejny, salony, logistická centra
- sportovní a tělovýchovné stavby - tělocvičny, herny, sportovní střediska
- administrativní stavby - pro státní správu, výrobní i nevýrobní společnosti
- zdravotnické stavby - lékárny, ordinace, zdravotní střediska, zdravotní centra
- stavby s kulturním využitím - divadla, kina, společenská centra.

Při plánování a výstavbě je snaha o co nejmenší šířky štítů a o maximální začlenění stavby, nebo souborům staveb, jejich implementace do okolního prostředí. Samozřejmě se bere v potaz i hledisko ekonomické stavby. Návrhy staveb musí být doplněny o návrhy ozelenění a terénních úprav (www.obcanske-stavby.cz).

Všechny sledované malé města mají veškerou občanskou vybavenost, poskytující svým obyvatelům i obyvatelům okolních sídelních útvarů maximální potřebné služby. Ze základní technické vybavenosti se zde nachází pošta, veřejný vodovod, kanalizace s napojením na ČOV, plynofikace, policie, byty. Občanskou vybavenost zde tvoří mateřská škola, základní škola, základní umělecká škola, knihovna, galerie, dům dětí a mládeže, hřbitov, hotely, koupaliště, krytý bazén, hřiště, tělocvičny, ordinace praktických lékařů a lékárny (www.risy.cz). Kromě této výše popsané, základní občanské vybavenosti poskytují vybraná města také další služby, které se už nenacházejí všude. Ve městě Rajhrad je navíc zbudovaná střední zahradnická škola a odborné učiliště, Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa, TJ Sokol, zámek, záchranná stanice pro dravé ptáky. V Kuřimi najdeme ambulantní zařízení, krytý bazén, venkovní koupaliště, penzion pro důchodce, věznic, Společenské centrum, galerii, SOŠ a SOU Kuřim, s. r. o., nafukovací sportovní halou, fotbalový stadion, tenisové kurty, saunu, fitness centrum se soláriem a lezeckou stěnu. Město Mikulov má také kino, letní kino, muzeum, zámek, galerii, smuteční síň, státní okresní archiv, městské koupaliště, tenisové kurty, denní stacionář, záchrannou službu, domy s pečovatelskou službou. Ve Velkých Opatovicích bylo vybudováno také kino, letní kino, střední umělecko-průmyslová a technická škola, terénní pečovatelská služba a organizace Paprsek (poskytuje komplexní péči mentálně postiženým mužům), Moravské kartografické centrum a galerie (www.mistopisy.cz).

Dopravní spojení

Pro srovnání malých měst jihomoravské periferie a metropolitního regionu Brno je nejdůležitějším parametrem velikost města a také vzdálenost od krajského města Brna. Z hlediska porovnání periferních malých měst je nejpodstatnější poloha v regionu. Velké Opatovice jsou, díky své poloze na nejvzdálenějším severu kraje, nejhůře dostupným porovnávaným městem, naopak Mikulov, který leží na hranici s Rakouskem, je významným dopravním uzlem z celoevropského hlediska. Města metropolitního regionu mají díky své nevelké vzdálenosti od Brna výborné dopravní spojení, a to jak vlaky a autobusy, tak automobily. Celý Jihomoravský kraj je dobře propojený sítí integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje (IDS JMK), který zajišťuje autobusovou i vlakovou přepravu a jejich vzájemnou návaznost v přestupních uzlech.

Ve všech sledovaných městech se nachází vlaková stanice, pouze pokud jedeme z Brna do Velkých Opatovic, musíme jednou přestoupit (ve Skalici nad Svitavou), do ostatních měst jede z Brna přímý vlak. Na území Mikulova se nachází železniční stanice Mikulov na Moravě, ležící v km 106,871 jednokolejné železniční trati Břeclav - Znojmo (Mackerle, 2001). Vlakové spojení ve Velkých Opatovicích zajišťuje trať Skalice nad Svitavou - Chornice (www.velkeopatovice.cz). V Kuřimi zastavuje několik rychlíků Brno hl.n. - Havlíčkův Brod - Praha hl.n., které jsou v úseku Brno hl.n. - Kuřim - Tišnov začleněny do IDS JMK jako linka R 3 (www.kurim.cz). V Rajhradu se nachází železniční koridor tratě č. 250 Brno - Břeclav (Komska, 1997).

Katastrálním územím Mikulova procházejí silnice: I/52 Brno - Pohořelice - Mikulov - st. Hranice, I/40 Mikulov - Poštorná, II/414 Lechovice - Mikulov, II/421 Terežín - V.Pavlovice - Mikulov, III/0522 Mikulov - okružní, III/0524 Mikulov - příjezdná, III/0525 Mikulov - st. Hranice, III/42120 Mikulov - Klentnice - Pavlov, III/42124 Mikulov - Lednice (Mackerle, 2001). Ve Velkých Opatovicích je silniční doprava vedena odbočkou ze státní silnice Brno - Svitavy v Letovicích, Žďár n. Sázavou - Prostějov v Boskovicích a Olomouc - Hradec Králové v Moravské Třebové (www.velkeopatovice.cz). Katastrálním územím města Kuřim prochází důležitá silnice I/43 Brno - Svitavy (www.kurim.cz). Tato dopravní komunikací má evropský význam. Spojuje totiž Vídeň, Bratislavu a Brno s Wroclaví, Dolním Slezskem a východními Čechami a je součástí sítě transevropských komunikací (E 461)(Daněk, 2006). Na význam dopravní polohy Kuřimi ukazuje i připravovaná výstavba rychlostní komunikace R43 v blízkosti města poměrů. Z celostátního hlediska silniční sítě je Kuřim napojena na připravovanou realizaci trasy rychlostní silnice R 43, která probíhá západně od města a sleduje zhruba trasu tzv. "německé dálnice". Propojí dnešní dálnici D1 přes Bystrc do prostoru Boskovice a poté se napojí na rychlostní silnici R 35 (D 35) (Zemánek, 1998).

Fotodokumentace

Obr. 2 Velké Opatovice (Zdroj: Kniezková)

Obr. 3 Mikulov (Zdroj: Kniezková)

Obr. 4 Kuřim (Zdroj: Pákozdiová)

Obr. 5 Rajhrad (Zdroj: Pákozdiová)

ZÁVĚR

Hlavní snahou v rámci celého projektu a pro účely tohoto příspěvku bylo analyzovat rozdíly a podobnosti mezi malými městy v periferním a metropolitním typu venkova Jihomoravského kraje a jejich srovnání. Bylo vybráno těchto pět parametrů: využití území, přírodní podmínky, nezaměstnanost a pracovní příležitost, občanská vybavenost a dopravní spojení, podle kterých byly tato města srovnávána. Parametry byly zvoleny tak, aby výsledná zjištění co nejlépe charakterizovaly buď rozdílnost, nebo podobnost vybraných území.

Pro srovnání malých měst jihomoravské periferie a metropolitního regionu Brno je nejdůležitějším parametrem velikost města a také vzdálenost od krajského města Brna. Z hlediska porovnání periferních malých měst je nejpodstatnější poloha v regionu. Přesto, že Mikulov i Velké Opatovice spadají do periferního venkova, jsou mezi nimi značné rozdíly, které jsou dány především jejich polohou v regionu, zatímco Mikulov je hraniční město, nacházející se na důležité dopravní tepně, Velké Opatovice leží v nejzapadlejší, severní, málo frekventované části kraje, sousedící s krajem Vysočina. Rozdíly mezi vybranými zástupci metropolitního venkova jsou zanedbatelné, přestože jedno město leží na severu a druhé na jihu. Co se týče využití půdy, tak ve všech čtyřech zvolených

městech shodně výrazně převažuje orná půda. Z hlediska ochrany přírody, nebyly nalezeny výrazné rozdíly, ve městě Rajhrad a Velké Opatovice se nenachází žádné ochranné režimy, přičemž se jedná o zástupce obou typů venkova. Míra nezaměstnanosti se výrazně liší v oblastech metropolitního a periferního venkova. Zatímco v malých městech periferních oblastí se tato hodnota pohybuje podle nejnovějších údajů ze srpna roku 2011 kolem 10%, v malých městech periférie je to pouze kolem 7%. Hlavním důvodem je především vzdálenost vybraných lokalit od hlavního centra Jihomoravského kraje - Brna, které poskytuje pracovní místa značné části obyvatel celého regionu. Všechny sledované malé města mají veškerou občanskou vybavenost, poskytující svým obyvatelům i obyvatelům okolních sídelních útvarů maximální potřebné služby, liší se pouze další, nadstandardní občanskou vybaveností, jako je přítomnost kina, letního kina, galerie, zámku, krytého bazénu, koupaliště, střední školy apod. Celý Jihomoravský kraj je dobře propojený sítí integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje (IDS JMK), který zajišťuje autobusovou i vlakovou přepravu a jejich vzájemnou návaznost v přestupních uzlech. Ve všech sledovaných městech se nachází vlaková stanice, pouze pokud jedeme z Brna do Velkých Opatovic, musíme jednou přestoupit (ve Skalici nad Svitavou), do ostatních měst jede z Brna přímý vlak. Velké Opatovice jsou, díky své poloze na nejvzdálenějším severu kraje, nejhůře dostupným porovnávaným městem, naopak Mikulov, který leží na hranici s Rakouskem, je významným dopravním uzlem z celoevropského hlediska. Města metropolitního regionu mají díky své nevelké vzdálenosti od Brna výborné dopravní spojení, a to jak vlaky a autobusy, tak automobily.

Je třeba konstatovat, že z porovnání vzorku pouze dvou malých měst jako reprezentantů vybraných typů venkova Jihomoravského kraje však nelze formulovat obecně platné závěry, které by platily pro určitý typ venkova. Pro formulaci obecně platných závěrů o podobnostech a odlišnostech ve využití území malých měst sledovaných typů venkova by bylo vhodné uskutečnit navazující analýzu dalších malých měst jednotlivých typů venkova, nejlépe srovnání souboru všech malých měst metropolitního a periferního typu venkova.

LITERATURA

AOPK (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR). www.mapy.nature.cz [online]. 2008 [cit. 2011-08-06]. Ochrana přírody. Dostupné z WWW: http://mapy.nature.cz/mapinspire/MapWin.aspx?M_WizID=8&M_Site=aopk&M_Lang=cs.

ATUR CR (Asociace turistických regionů České republiky) - Součást prezentačního a rezervačního systému Doménová koule. www.tourism.cz [online]. 1998-2011 [cit. 2011-10-05]. Turistické regiony ČR. Dostupné z WWW: http://tourism.cz/encyklopedie/seznam.phtml?typ=142&menu=&nazev=&popis=&fulltext=&kraj=&okres=&id_obce=&id_obce_2=&id_obce_3=&id_ulice=&id_nuts_2=&id_m_obvodu=&id_m_casti=&id_t_oblasti=&id_uzemi=&id_t_regionu=&od=100&limit=50&lng=&order_by=&user=24&session=58348551.

Český statistický úřad Brno [online]. 2007 [cit. 2011-08-03]. Statistický průvodce obcemi Jihomoravského kraje 2007. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/p/13-6210-07>.

DANĚK, P. Strategický plán rozvoje města Kuřimi. [online]. Kuřim: Město Kuřim, 2006 [cit. 2011-06-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.kurim.cz/cs/obcan/rozvoj-mesta/strategicky-plan-rozvoje-mesta.html>>.

<http://vdb.czso.cz/> [online]. období: 31.12.2010 [cit. 2011-06-08]. Veřejná databáze ČSÚ - Vybrané statistické údaje za obec - Kuřim. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=583758&cislotab=MOS+ZV01>.

<http://vdb.czso.cz/> [online]. období: 31.12.2010 [cit. 2011-06-08]. Veřejná databáze ČSÚ - Vybrané statistické údaje za obec - Rajhrad. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=583758&cislotab=MOS+ZV01>.

Intergovný portál MPSV : zaměstnanost [online]. Praha : Generální ředitelství Úřadu práce ČR, 2011 [cit. 2011-10-03]. Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem?stat=2000000000053&obdobi=H&rok=2011&uzemi=103000&send=send&piref37_240429_37_240428_240428.pohled=1&piref37_240429_37_240428_240428.xslselect=poc_ekon_akt&piref37_240429_37_240428_240428.xslorder=1&piref37_240429_37_240428_240428.usr1=0>.

KOMRSKA, L. Koncepce veřejné infrastruktury, včetně podmínek pro její umístování : Doprava. In Změna č. 2 územního plánu sídelního útvaru Rajhrad [online]. Židlochovice : Městský úřad Židlochovice, 1997 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.zidlochovice.cz/mestsky-urad/odbory-mestskeho-uradu/odbor-uzemniho-planovani-a-stavebni-urad/uzemni-plany-obci-orp-zidlochovice/200-mesto-rajhrad?phpMyAdmin=bef70ba8988e9ee9d806f1dbb625cb5>>.

MACKERLE, P., et al. Mikulov - územní plán města. In Územně analytické podklady ORP Mikulov [online]. Brno : Urbanistické středisko Brno, 2001 [cit. 2011-07-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.mikulov.cz/mesto-mikulov/samosprava-mesta/koncepcni-a-rozvojove-materialy/detail/?contentId=88936>>.

Město Kuřim : Doprava [online]. Kuřim : 2010 [cit. 2011-09-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.kurim.cz/cs/obcan/doprava/>>.

Mikulov-město s vůní jihu [online]. Mikulov : 2008 [cit. 2011-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.mikulov.cz/mesto-mikulov/>>.

MACKOVČIN, P., et al. Brněnsko: IX. svazek Edice Chráněná území ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, 2007. 932 s.

Místopisný průvodce po ČR : Současnost obce a občanská vybavenost [online]. Rožnov pod Radhoštěm : PROXIMA Bohemia s.r.o., 2009 [cit. 2011-10-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.mistopisy.cz/>>.

Občanské stavby : Stavby občanské vybavenosti [online]. Plzeň : 2010 [cit. 2011-10-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.obcanske-stavby.cz/>>.

Regionální informační servis - RIS : Krajské RIS [online]. Praha : 2011 [cit. 2011-10-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihomoravsky-kraj>>.

Turistika [online]. 2007 [cit. 2011-08-01]. Velké Opatovice. Dostupné z WWW: <<http://www.turistika.cz/mista/velke-opatovice#tabs>>.

VAISHAR, A., et al. - Geografie malých měst a jejich úloha v systému osídlení. Brno: Ústav geoniky AV ČR, v. v. i, 2008. 107 s.

Velké Opatovice [online]. 2011 [cit. 2011-08-01]. Úvod. Dostupné z WWW: <<http://www.velkeopatovice.cz/>>.

ZEMÁNEK, V., et al. Územní plán SÚ Kuřim - návrh : Průvodní. In [online]. Brno : Studio Z, 1998 [cit. 2011-09-27]. Dostupné z WWW: <http://www.kurim.cz/cs/obcan/rozvoj-mesta/uzemni-planovani.html>.